

PLACIAJAME PASAULYJE

PASIMOKĖ IŠ ČEKOSLOVAKIJOS likimo tiek Vakarų valstybės, tiek Jugoslavija. Firmiausia pasimokė, kad neužtenka protestuoti žodžiais prieš Sovietų Rusijos skelbiamą ir vykdomą invaziją, tai yra pasitikėti sovietų taikingu pareiškimais (duotais kad ir Čekoslovakijai prieš karinę invaziją). Reikia protestuoti darbais. Užtat Jugoslavija pusiau mobilizuoja savo kariuomenę, NATO-Atlanto Sąjungos Valstybės stiprina savo kariuomenę naujais ginklais (net atominiais apsigynimui nuo užpuolimo), Vakarų Vokietija parduoda ginklus Jugoslavijai ir padidina savo gamybos samatą 620 milijonų dolerių.

ŽMONIŠKASIS SOCIALIZMAS

Jugoslavijos prezidentas, diktatorius Tito pareiškė, kad Jugoslavija yra pasiryžusi žūt būt išlaikyti laisvę, vesti savą politiką, kuri yra žmoniškasis socializmas. Tuo Tito dar syk pasakė sovietams, jog stoja už tą pačią liberalinę politiką, žmonišką socializmą, komunizmą, kurią 1968 metais sausio mėnesį Čekoslovakijoje buvo pradėjusi komunistų liberalinė grupė.

TITO 2 IŠPĖJIMAI SOVIETŲ RUSIJAI

Tito teje pačioje kalboje Jugoslavijos parlamentui davė du išpėjimus Sovietų Rusijai. Pirmas — jei tarptautiniuose santykiuose pagrindiniai suverenumo ir integrumo principai — tautų nepriklausomybės ir teritorijų neliečiamumo dėsniams nebus respektuojami, kaip tai padarė Sovietų Rusija su Čekoslovakija, kils nauji neramumo židiniai ir krizės, kai nebus pastovumo tarptautiniuose santykiuose.

ATSIRAS PIRMAS, ANTRAS, TREČIAS VIETNAMAS EUROPOJ

Tai antras Tito išpėjimas Rusijai. Laikė II Pasaulinio Karo kalnuotoji Jugoslavija savo partizanais laikė pavojaus stovy pririšusi vietoje 45 vokiečių divizijas ir 1952 m. turėjo 300.000 vyrų po ginklu. Rusijai įsikišus, Jugoslavija gali tapti pirmuoju Vietnamu Europoje. Ir kas atsiktų tada, kai satelitinės

Rytų Europos tautos pasiryžtų atgauti autodeterminacijos — laisvo apsisprendimo teisę ir sukeltų antrą, trečią ir daugiau Vietnamų Europoje?

RUMUNIJAI PRIŠ SOVIETŲ VIEŠPATAVIMĄ

Rumunijos Vyriausybės šefas Nicolau Ceaucesu, kalbėdamas 29 d. lapkričio Rumunijos parlamente pareiškė, kad tarptautinis komunistų sąjūdis nėra reikalingas vieno sprendimų centro. Taip pat pasakė priešingą nuostatymą Sovietų Rusijai ir kitiems, kurie skelbia ir vykdo, kad Varšuvos paktas turi sujungti po viena komanda tautines kariuomenes, ir kad COMECON — Socialistinių valstybių — narių tautinės ekonomijos turi būti supranacionalizuotos po bendra COMECON (Komuunistinių Valstybių Okinė Sąjunga) valdžia.

Brazilija

KIEK SVETIMŠALIŲ KAPITALO BRAZILIOJE?

Labai daug kalbama, kad Brazilija esąs užvaldęs svetimšalių kapitalas, kad Brazilija beveik perduota amerikiečiams jankiams.

Tačiau ką sako apie tai tikri daviniai? — man buvo labai įdomu žinoti. Tai nurodyti tikrai gali statistika. Mat, pagal dabartinius Brazilijos įstatymus visi užsieniečiai biznieriškai turi užregistruoti įmones ar prekybos įdedamą kapitalą Brazilijos Centraliniame Banke. Tik užregistravę turi teisę iššūsti užsienin pelną iki 12% įdėto kapitalo ar vėl investuoti gautojo pelno... Jei nėra užregistruotas, negali iššūsti ne tik pelno, bet ir paties firmon įdėto kapitalo, jei jo savininkas norėtų visai palikti šalį.

Taigi, pagal Centralinio Banko davinius 1966 m. gruodžio 31 d. privataus užsieniečių kapitalo Brazilijos pramonėje ir prekyboje buvo:

Valstybė	Milij. dol.
JAV-bės	1.244
Prancūzijos	688
Anglijos	464
Šveicarijos	250
V. Vokietijos	175
Kanados	120
Japonijos	105
Olandijos	96
Belgijos	95

alijos	57
Svedijos	54
Viso	3.476

Iš tų tris su puse bilijono dolerių yra investuota pramonė, priskaitant ir elektros išdavimą bei susisiekimo priemones, 2.120 mil. dolerių. Tas užsieniečių kapitalo kiekis, atrodo, bus nedaug padidėjęs ir dabar.

Nėra statistikos, parodančios kiek iš viso kapitalo yra įdėta Brazilijos pramonėje ir prekyboje. Tačiau yra žinoma, kad Valstybė (federalinė ir valstijų) vien elektros sektoriuje kasmet įdeda apie 500 milijonų dolerių, arba per paskutinius 7 metus įdėjo 3.500 milijonų dolerių. Tai prilygsta visam užsieniečių kapitalui. Taigi, pagal tikrus davinius neturima pagrindo kalbėti apie svetimšalių kapitalo užvaldymą Brazilijos pramonės ir prekybos G. svetimų valstybių viešųjų veiksmų paskolintą kapitalą valdo pati Brazilijos Vyriausybė.

1 BILIJONAS 500 MILIJONŲ NGR. ĮDĖDAMA CHEMIJOS PRAMONĖJ

Prof. Delfim Netto, Finansų ministras pareiškė Chemijos Industrijos Sąjungos iškilmingame posėdyje São Paulo mieste, kad Prekybos ir Pramonės ministerijoje yra užregistruoti ir patvirtinti planai investavimams chemijos pramonėje 1.168.744.000 ngr. sumai.

Chemijos pramonė dabar Brazilijoje tampa viena iš judriausių, stipriausių, tik maitinimo produktų apdirbimo pramonės šakelėmis.

1967 m. joje dirbo 107.791 asmuo ir parduotų gaminių vertė siekė 4 bil. 518 mil. ngr. vertės.

URUGVAJUS

Urugvajaus lietuviai atšventė lietuviškosios parapijos šventę Kristaus Valdovo dienoje. Labai gražiai pasisekė p. Ald. Stempuzienės koncertas Montevideo mieste «Ateneum» salėje, o kitą vakarą Urugvajaus Liet. Kultūros draugijos salėje, kur menininkai buvo pavaišinti. Be to, jie kartą kalbėjo per vieną televizijos kanalą, o kitame — dainavo liet. dainas.

I Urugvajų apsigyvenimui iš Sov. Lietuvos atvyko p. Balkaus duktė. Ji buvusi Sibire ir kirtusi miškus.

MENININKŲ KONCERTO (1968. XI 10) rengimo komisią draug su pačiais menininkais. (Iš kairės į dešinę — I eilė: Izab. Seliokienė, n. Guigienė, Ang. Trubienė, J. Valavičius, solistė Ald. Stempuzienė, prel. P. Ragažinskas, pranešėja M. Černiauskaitė, muzikas D. Lapinskas, kun. P. Daugintis, S. J., antrą eilę: H. Mošinskienė, K. Ambrozevičius, V. Tumas ir P. Šimonis. Trūksta dramos aktorius L. Barausko ir komisijos narių V. Tatarūno bei J. Bajorino.

Mazujų Kankiniu Diena

Žygio už tikėjimo laisvę komitetas prašo lietuvių visuomenę šių metų gruodžio 28 dieną prisiminti persekiojamą Lietuvos jaunimą: tą ar sekančią dieną, kur galima, surengiant pamaldas ir keliant šio jaunimo gyvenimą spaudoje.

Gruodžio 28 dieną Katalikų Bažnyčia paskyrė savo pirmutiniams šventiesiems — Erodo nužudytiems kūdikiams. Mūsų laikais ši Mazujų Kankinių šventė primena ir visus, deportacijas bei Sibiro tremties metu, lėta mirtimi žuvusius, mūsų berniukus ir mergaites. Primena ir gyvuosius viso pasaulio jaunimo kankinius, dažnai, dvasios mirties ir materializmo vergijos grėsmėje.

Jaunimas ilgisi ir siekia žmonių bendruomenės, kuri pilnai gerbtų kiekvieno, net ir jauno, asmens prigimtiniį kilnumą. Praėjusiais metais Šventasis Tėvas ir Pasaulio Bažnyčių Taryba kreipėsi į visus geros valios žmones prašydamį pirmąją metų dieną padaryti Taikos Dieną. Krikščioniui, tačiau, dabartinis kelias į taiką prasidėjo su svetimųjų okupacijoje gimusi, Kristumi ir vis dar tebeveda per vaikų kankiną už kitų kaltes.

Sunki derybu pradžia

Kalbėdamas apie Vietnamo karą, JAV prezidentas Johnsonas ne kartą yra pasakęs, kad jis yra pasiryžęs tartis dėl taikos bet kada ir betkuriuoje vietoje.

Pagaliau po ilgų pasitarimų prasidėjo derybos Paryžiuje. Tačiau per keturius mėnesius jos mažai ką davė.

DERYBAS LABAI VILKINA.

Viena iš svarbiausių to nevaisingumo priežasčių yra senas aziatų įprotis vilkinti derybas kiek galima ilgiau. Iš to vilkinimo nori daugiau laimėti. Šiaurės Korėjos komunistai, veddami derybas su JAV, nudelsė jas net 2 metus. Per jas JAV prarado daugiau karių, negu prieš derybas. Jau ir dabar nuo Paryžiaus derybų pradžios amerikiečiai prarado 6.400 karių.

Pasimokęs iš anų derybų, JAV prezidentas irgi nesikarščiuoja bei nenori, kad JAV delegacija būtų blogesnėje padėtyje. Tuo tarpu JAV kariuomenė perėjo Vietname į ofensyvą, puolimą. Ji laimėjo tris mėšius. Visų pirma ji apvalė nuo komunistų sosti-

nės apylinkes, paskui garsias Khe Sanh kalvas ir įvykdė A Šau slėnio valymą.

SUNKIAI SUDERINAMI INTERESAI

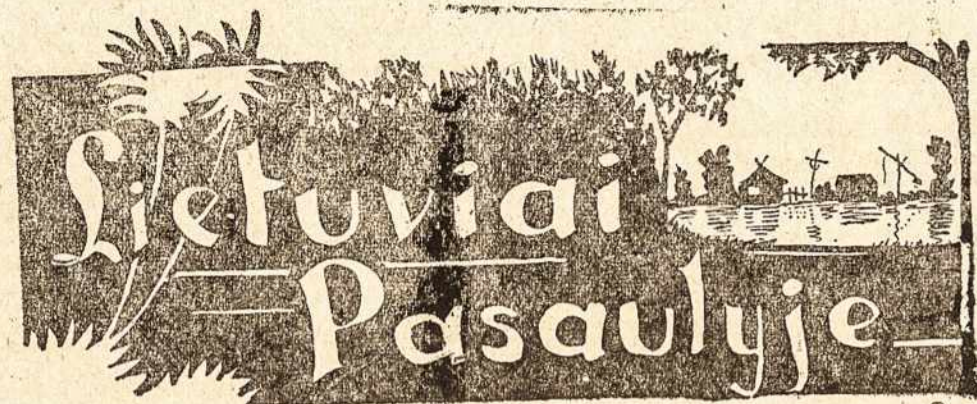
Verdant vis dar kovoms, vienas iš svarbiausių derybų klausimų yra «Tautinio Išvadavimo Fronto» likimas. Tą «frontą» sudaro Pietų Vietnamo komunistai su kitų šalių «savanoriais», kurie nori užvaldyti visą P. Vietnamą.

Kadangi P. Vietnamas turi neseniai išrinktą naują Seimą ir Vyriausybę, derybų metu sunkiai bus spęsti klausimas apie Fronto dalyvavimą Vyriausybėje. P. Vietnamo prezidentas mano, jog bendradarbiavimas su komunistais neįmanomas.

Juk gavę laisvę jie stengsis pasiekti tai, ko nelaimėjo ginklu.

Be to, jei JAV padarys daug nuolaidų komunistams, tai padrąsins juos kelti revoliucijas ir kituose Azijos kraštuose. Iš kitos pusės, JAV gyventojai nuri karo pabaigos, kiti net karo užbaigimo bet kuria kaina.

AUSTRALIJOJ

«MŪSŲ PASTOGĖ», Australijos Lietuvių Bendruomenės valdybos leidžiamas savaitraštis, 1968 m. liepos 8 d. nr. pažymėjo 1 000-tuoju. Sukaktuviename numeryje redakcija rašo: «Spauda mus jungia į vieną vienetą su plačia pasaulio lietuvių bendruomene, su pavergta tauta. Ji paliko mūmyse gyvą tautinę dvasią, dirbančius paskatina, abejojančius stiprina, atkrantinčius prišaukia. Ir jeigu lietuviai kiekvienoje pasaulio dalyje jaučiasi tarp savųjų, kur tik yra tai šitas ryšys ir giminytė išugdyta per mūsų spaudą».

Yra dar kitas lietuviškas laikraštis «Tėviškės Aidai», leidžiamas Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos, einašs nuo 1956 metų. Ji buvo paskelbusi rugpjūčio mėnesį Lietuviškos Katalikiškos Spaudos mėnesiu ir suruošusi loteriją «Tėviškės Aidų» parimimui. Ji puikiai pasisekė.

MELBURNAS

Lietuvių Karių veteranų skyrius atšventė VII. 21 savo veiklos 15 metų sukaktį. Šventė buvo sujungta taip pat su Dariaus ir Girėno tragiško žygio 35 metų sukaktimi.

Apsigyvenimui Melburnan atvyko Nijolė Mackuvienė iš Kolumbijos. Ji atsivežė ne-

mažai savo kūrinių—keramikos.

ADELAIDĖJE VEIKIA stipriai Lietuvių Katalikų Moterų Draugija. Draugija turi Jaukią Lietuvių Katalikų Centro seklyčią, kurioje vyksta posėdžiai ir pasitarimai, atnešą visiems lietuviams tiek gėrio, grožio, o kur reikia ir patarimo bei paramos. Prie jos turi ir puikią virtuvę su sandėliu, kuri suteikia progos lietuviams sėkmadieniais prie bendrų pietų pabendrauti, šeštadieniais papuotauti per būvimus, gimtadienius, savo vaikus gyveniman išleidžiant, vestuves iškeliant, jaunimui susiburti... Ši draugija yra na veikusi įvairiausių darbų. Jos metinės pajamos siekia 2.190 dolerių, gi išlaidos 1.903 dol. (T. Aid.)

KANADOJE

TORONTO. Toronto mieste buvo paskelbti išrinktieji į naująją Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybą. Išrinktieji (daugiausia balsų gavo Jonas Yčas — 938) susirinko Toronte rugsėjo 28 suvažavimam. Ten pasiskirstė pareigomis ir komisijose, kaip švietimo, kultūros, politinio komiteto, Šalpos fondo, kontrolės ir Garbės teismo ir krašto Valdybos. Iš Jungtinių Finansų Fondo Krašto Valdyba

gavo 1.300 dolerių Tradicinė Kanados Lietuvių diena spalio 26--27 įvyko irgi šiomet Toronto mieste.

J. A. V.

LIETUVIAI DEMOKRATŲ

KONVENCIJOJE

JAV-se lietuviai turi įvairių organizacijų bendrą centrą — ALTA. Be įvairių grynai organizacinių reikalų ALTO įstaiga aprūpina besidominčius amerikiečius informacine medžiaga, paruošia įvairius memorandumus ir kitą. Renkant prezidentinius kandidatus abi didžiosios JAV partijos sudarė savo programas paruoštas specialios komisijos. Respublikonų ir demokratų konvencijoje, galutinai nustatant rinkiminę programą — atsišaukimą, dalyvaavo ir lietuviai, o tarp jų ir ALTO atstovai. Demokratų konvencijoje lietuviams buvo leista kalbėti 15 minučių. Tai komisijai buvo įteikti specialūs memorandumai, liečią Lietuvą ir jos išlaisvinimo bylą. Vėliau, išrinkus kandidatus į prezidentus, Altas palaikė su abiejų partijų kandidatais gyvus ryšius.

IŠVYKO Į TAIKOS KORPĄ.

Antanas Mankus, iš Elizabeth, New Yorko, universiteto studentas, studijavęs anglų kalbą, išvyko į Taikos Korpą, o su jo kitais nariais į Ekvadorą. Pirma jis su kitu 100 savanorių buvo gerai parengti. Ekvadore jis dirbs įvairiose srityse, prisidėdamas prie krašto ekonominio

Jėzuito tėvo Kipo asmenybė

10-ČIO MIRTIES PROGA

(pabaiga)

TĖVO JONO KIPO VEIKLA IR MIRTIS

Švietimo ministeris Jokantas prašė taip pat tėvo Kipo, kad, pasilikdamas Kauno Jėzuitų gimnazijos direktoriumi, perimtų ir Vilniaus Jėzuitų Gimnazijos vadovybę. Dažnai susitikdavo ir su įvairiais Lietuvos vyskupais, norinčiais daugiau informacijų apie Vyriausybės ir Bažnyčios santykius.

1941 metų pavasarį tėvas Kipas kaip repatrijantas turėjo grįžti į Vokietiją, Apsigyveno Berlyne, bet po dviejų mėnesių Geštapo buvo suimtas ir pasodintas į kalėjimą. Po keletos mėnesių iš kalėjimo išleistas, gyveno ir dirbo įvairiose Berlyno vietose.

Pasibaigus karui, jis dėstė tikyba ir anglų kalbą jėzuitų gimnazijoje, užsiėmė Jungtinių Amerikos Valstybių kariuomenės ir civilių o vėliau ir studentų pastoracija. Ji dažnai aplankydavo daug lie-

tuvių, kuriems jis padėdavo kuo tik galėdamas. Prašomas Lietuvių Tėvų Jėzuitų, jis pabaigė rašyti savo atminimus prieš pat 1958 metų Kalėdas, o trečią Kalėdų dieną tais pat metais mirė širdies smūgiu.

Apžvelgiant trumpai turiningą tėvo Jono Kipo gyvenimą ir šviesią asmenybę, galima sutikti su tuo, ką vokiečiai jėzuitai rašė apie jį:

— Tėvas Jonas Kipas sugebėjo lietuvius ir vokiečius įžutius suvesti į vieną bendruomenę ir tą bendruomenę išlaikyti. Tėvo Kipo nuopelnas yra, kad Kauno Jėzuitų Gimnazija tapo viena geriausių Lietuvos mokyklų.

Nemaža yra Tėvas Kipas prisidėjęs ir prie Lietuvos Jėzuitų Provincijos atkūrimo. Gaila, kad tas šviesus kunigas po tiek sunkių darbų negali išsėtis tame krašte, kurį taip nuoširdžiai mylėjo.

Br. Kristanavičius. S.J.

ir kultūrinio lygio pakėlimo. Dabar ten yra apie 300 tokių studentų.

LITO BANKAS AUGA

Šis bankas turi du skyrius — Čikagoje ir New Yorke. Čikagos bankas turi apartamentinius namus, iš kurių gauna daug nuomos. Duoda stambias paskolas namų statybai, mašinoms pirkti. Per pirmąjį šių metų pusmetį Lito Banko pajamos padidėjo 24.483 doleriais.

Kontra - Zvalgyba Lietuvoje

JONO BUDRIO ATSIMINIMAI

(tęsinys)

NETIKĖTAS INFORMATORIUS

Paskui tas žydų kilmės jaunuolis davė man nepaprastai daug žinių. Ištasas naktis mes prasėdėdavome su juo braižėme ryšių schemas ir rašėme. Teko gerokai apgalvoti likvidacijos planą, nuo kai kurių asmenų visai atsisakyti, norint jį apsaugoti nuo įtarrimo ir kersto. Jis pats buvo pasiryžęs rizikuoti, ir man teko jį stabdyti. Jį saugėdamas, aš turėjau mintyje ir pareigas jo tėvams ir kitas pasekmes savo tiesioginiam darbui. Jei man pasiseks apsaugoti jį, tėvai ir jo gausi giminė bus patenkinti. Atvirkščiai, nutikus, ateičiai tas atsilieptų neigiamai — kas išdrįs mūsų įstaiga pasitikėti.

Todėl vėliau, kai jo giminės susitvarkė finansiskai, kad jo ryšių nutraukimas su komunistais atrodytų «normalus», jaunuolis buvo paim-

tas savotiškam «sekimui». Mes tokiems reikalams turėjome keliolika seklių Jiems ir buvo pavesta keliolika dienų jaunuolį «sekti», kol komunistai tai pastebėjo ir jį perspėjo: esi sekamas, pasislėpk į provinciją, nutrauk darbą, kad neišduotum kitų ryšių. Jo išvykimas į užsienį atrodė normalus.

Mes gi palengva įvykdėm likvidaciją tiek Kaune, tiek provincijoje.

Tuo tarpu ir provincijoje mano sustiprinti ir naujai intruoktuoti punktai pradėjo aktyviai veikti.

Taip, Panevėžio viršininkas, kapitonas J., šifru (mano įvesta naujovė) pranešė, kad traukiniu vyksta, dviejų agentų sekamas, komunistų kurjeris su Kaunui skirta «literatūra». Kauno stotyje kurjeris buvo pasitiktas ir sekamas toliau iki senojo miesto. Buvo nustatyta tolimesni ryšiai, ir tinkamu metu įvykdyta likvidacija.

Panevėžio viršininkas gavo žinias apie kelią, kai ta «literatūra» buvo pranešta per sieną iš Latvijos, ir nesuėmė vietoje, kaip anksčiau būdavo, bet pagal naujas instrukcijas sekė, kokiais keliais ir per kokius asmenis ji bus pasiskirstyta po visą Lietuvą.

Toje byloje su dalimi literatūros buvo suimtas ir gimnazistas V. Glovackis.

BESVIEČIANT TARNAUTOJUS.

Kontražvalgybos apimtis buvo didelė ir plati — ne vien komunistai. Lenkai, vokiečiai rusai, tarnybiniai nusikaltimai ir t.t. Ir aparatas — etatai, tarnybų vietų skaičius, buvo dideli. Mano supratimu, net perdideli, jie iš tarnautojų bent 10% būtų pasiruošę šių. Deja, kaip jau minėjau tebuvo žalia medžiaga.

Buvo nesugadintų, norinčių mokytis, bet buvo ir «viską mokančių», nenorinčių suprasti mano instrukcijų, tai yra kad mes ne teisėjai — nevalia iš anksto nusistatyti prieš suimtuosius; nevalia ieškoti prisipažinimo fiziniiais meto-

dais, kankinimais. Tokius atiduosiu teismui.

Nors to ir nepadariau, bet vieną kitą teko atleisti, kaip nepataisomus. Jie, deja, turėjo blogą pavyzdį iš buvusio mano pirmatako, kuris gan dažnai prarasdavo pusiausvyrą ir tuo žemindavo savo aukštą vietą.

Mūsų sėkmingam darbui tenka valdyti jausmus ir laikytis griežtos sistemos. Vienas informatorius lenkų organizacijoje, kad nesukeltų įtarrimo, turėjo tuojau po patiki mūsų susirinkimo grįžti tiesiog per demarkacijos liniją į Vilnių. Buvau prašęs jį, kad jis painformuotų mane, kas vyko ir kokias žinias jis vežasi į Vilnių.

Su-itarėme, kad tokioje taj gatvėje bus mano žmogus su lenku laikraščiu ir, tarus slapta žodį, paims iš jo pranešimą man. Pavedžiau tai atlikti vienam pareigūnui. Praėjus 15 minučių po sutarto laiko, prie durų skambutis: susinervinęs bendradarbis su priekaištu akyse paduoda man pranešimą, sakydamas: «Sutartoje vietoje nieko nera-

dau». Maždaug po pusvalandžio telefonuoja pareigūnas — nieko nesutikęs — ką daryti?

Eikite namo. Ryte rytą pasikalbėsime.

Rytojaus dieną prašiau aną pareigūną pasiaiškinti kodėl jis nebuvo vietoje paskirtu laiku.

— Aš dalyvauju operos chere, ir repeticija dar nebuvo baigta.

— Tai ne priežastis. Tamsos tiesioginė tarnyba reikalauo būt vietoje paskirtu laiku.

— Tai tamsta, mano viršininke, prieš operą? — nustebo naivus pareigūnas.

Tas pats, neabejotinai geras lietuvis ir suaugusiųjų gimnazijos 8 klasės mokinys, pristato sekejnos vedėjui stovą kvotą je užvesto tardymo apie «nusikaltimą» teatro restorane. Vakarienės metu užgeso elektros šviesa (perdegė), ir štai pasigirsta rusiškai dainuojant: «Duokit šviesos nors 5 minutėm».

(B. d.)

LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA LITUANIA, 67
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 92-2263

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDYKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 10,00 visoje P. Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 25 00. GARBĖS Atskiros numer. išleidimas N Cr. \$ 60,00 Paskiro Nr. Kaina Cr. \$ 20 SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 15,00 paskutiniajame N Cr. \$ 10,00, viduriniuose puslapiuose N Cr. 5,00 Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai būtina išreikšti redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Bene bus balsas tyruose???

Per du «M.L.» inž. p. Zenonas Bačelis rašė visus lietuvius svilinti turinčiu reikalu — apie lietuvių kalbos mokymą. Jis išskėlė įdomų sumanymą: įieškoti «daraktorių» lietuvių kalbai mokyt, kaip carų laikais Lietuvoje. Jis nurodė, kad tokie «daraktoriai» galėtų ir privalėtų būti prie šeimų gyvenančios močiutės ir «davtkos».

Inž. Bačelio straipsniai tikrai turėjo susilaukti atgarsio, turėjo sukelti karštųjų diskusijų, kurions «M.L.» būtų mielai užleidusi savo skiltis. Ojeja iki šiol, nors jau pradžia gruodžio, niekas nė šnipšt. Nė mur-mur! Nejaugi mūsų mokytojai, šviesieji tėvai ir motinos galvoja, kad p. Bačelio iškeltos mintys yra tokios skurdžios, jog neverta dėl jų nė žodelio tarti? Ar norima jo iškelta problema "tyla užmušti"?

Kad inž. Bačelis palietė Brazilijos lietuviams ypatingai skaudžią žaizdą, tai niekas negali paneigti, kas nors kiek skaitosi su tiesa. Lietuvių kalba mūsų tarpe nyksta nebe šuoliais, o truputį perdedant, galima sakyti sprausminių raketų greitumu. Jei kam tai dar atrodo svarbus reikalas, turėtų kuo greičiau pasisakyti dėl inž. Bačelio iškelto sumanymo.

Gyvai pritarėdamas pagrindinei jo minčiai aš visgi labai abejoju, ar tas planas pas mus dar galimas įvykdyti. Dėl ko? Dėl to, kad mes neturim tų garbingų davatkų, tų mielųjų močiūčių, kurios lietuvių kalbą ir raštą tiek mylėtų, kiek mylėjo tos davatkėlės, mamytės ir močiutės carų laikais Lietuvoje. Daug, PER DAUG tų močiūčių pačios rezga, neva, portugališkai, daugelis jų lietuviškai skaityti nemoka ir sako: «O kur vaikas nueis su lietuvių kalba?»

Visa tai ir dar kai ką daugiau žinant apie mūsų lietuviškas nuotakas tenka rimtai abejoti, kad kas beįstengtų išjudinti mūsų visuomenę imtis tikrai praktiško ir galimo «daraktorių» mokyklos metodo vaikams lietuviškai mokyt. Tat, mielasis inž. Bačeli, bijau, kad Tamstos žodžiai liks dykumose suaidėjęs ir klaidingai nutilęs balsas.

J. Kidykas

Kaip Rusai Užėmė Prahos Aerodroma

APGAULINGAI ĮSIVERŽĖ, TUOJAU VISKĄ IŠPLEŠĖ

Rugpiūčio 20-oji, antradienis, naujame Prahos Ryzne aerodrome niekuo neįskyrė nuo kitų dienų. Visą dieną nušildavo ir pakildavo daug lėktuvų, nes vasaros sezonas dar nebuvo pasibaigęs; daugelis užsienio turistų norėjo iš arčiau pažvelgti į auksinį Prahos miestą, kai šios sostinės vadovai pradėjo krašto demokratizaciją.

Tačiau paskutiniai lėktuvai jau buvo nusileidę arba pakilę. Darbo diena baigėsi. Buvo jau 9,52 val. vakaro. Netikėtų skridimų nebuvo pranešta. Sėkantis lėktuvas turėjo atsikristi tik 5 val. ryto. 10,03 val. direktorius užvertė savo bylas ir rengėsi eiti namo. Bet staiga ant jo rašomojo stalo suskambėjo telefonas, sienėje ėmė blykščioti

raudona šviesa. Per garsiakalbi jis pašaukė kontrolinio aerodromo bokšto sargybinių Čepeką, klausdamas, kas įvyko. — Drauge direktoriau — atsakė Čepekas, — mes gavome prašymą tuojau priimti tris Sovietų transporto lėktuvus, kurie, pristigę kuro, yra priversti nusileisti. — Atsakykite jiems, — pasakė direktorius, kad apgailestaujame negalį jų priimti. Aerodromo tarnautojai jau į namus išvaikščiojo. Jie gali kreiptis į karių Kbely aerodromą, kuris tuojau jiems pagelbės.

MES ESAME UŽPULTI!

Direktorius vėl pradėjo ruoštis namo, bet tuo pačiu metu pasigirdo perkūniškas trenksmas, kurį sukėlė besileidžias lėktuvo pilotas, jį stab-

dydamas. Tučtuojau greta jo nusileido dar du sovietų tokie patys lėktuvai. Iš pirmojo jau sustojusio lėktuvo, kurio motoras dar sukosi, pradėjo šokinėti figūros, kurios slėpėsi prie aerodromo sienų. Direktorius staiga grįžo į savo kabinetą ir per garsiakalbi sušuko: «Mes esame užpulti. Šaukiame pagalbą. Išjungti Velin!» Tas Velin tai aerodromo nervų centrinės centras. Jį paspaudus, aerodromas netekdavo elektros, benzino, vandens, šildymo, ventiliacijos, suspausto oro ir kt. Tik penki tarnautojai žinojo, kur yra Velin, kaip jį išjungti ir kaip vėl jį darba paleisti.

Tačiau prieš lėktuvai jau buvo aerodrome. Parašutais leidosi nykštukai — taip iš tolo atrodė sovietų parašutinininkai. Prašymas trims lėktuvams nusileisti tebuvo eilinė sovietų apgaulė. Rusams padėjo ir išdavikai.

Nors aerodromas jau skendo tamsoje, rusai dėlto per daug nesijaudino: jie su savim turėjo viską, kas reikalinga — elektrinius įrengimus, akumulatorius, lauko radaro įrengimus. Viską dabar jie paskubomis montavo. Per ketvirtį valandos jie buvo viešpačiai: kiekvieną minutę į aerodromą leidosi transporto lėktuvai — Antonov «Am 22» ir «An-12» tipo. Iš jų riedėjo lengvieji tankai, sunkvežimiai su patrankomis ir sunkieji kulkošaudžiai. Iš Antonovų pasipylė ir nauji būriai rusų kareivių. Pačiame aerodrome šiaip jau ramu: čė kai puoimo nelaukė ir nebuvo įruošta kurių nors kliūčių. Kai tušti Antonovai, išmetę krovinį, vėl pakildavo skristi, į jų vietą nusileisdavo kiti lėktuvai. Daug rusų batalionų karių jau buvo susirikiavę.

RUSAMS PADĖJO IŠDAVIKAI

Aerodromo direktorius staiga išgirdo koridoriuje smarkius karinius žingsnius. Jo kabineto durys lėkte išlėkė. — Drauge direktoriau, aš įsėkau jums aerodromo nervų sistemą — Velin vėl paleisti veikti! — Išgirdo jis už savo nugaros šurkštų balsą čekiš kiai. Sis kaip ir jį atlydėjusie ji, stovėjo prieš jį Čekoslovakijos aviacijos uniformoje, su paruoštais pistoletais. Direktorius pažino. Tai buvo pulk. Elias, buvusio prezidento Novotny vyriausias pilotas. Naujoji vyriausybė jį nepasitikėjo — prezidento lėtuva jau kiti vairavo. Elias tapo išdaviku ir atvedė rusus.

— Jūs kreipkitės ne į mane, o į ką kitą — paaiškino direktorius tuo metu, kai du Elias palydovai laikė jį įrėmę pistoletus. Tačiau nieko nelaimėję, išsiskubino kontrolinio bokšto link. Likęs vienas direktorius pranešė Prahos policijos šefui: «Drauge, mūsų aerodromą sovietai užpuolė ir užėmė. Mes viską išjungėme. Aerodromo veikla paraližuota. Tačiau mūsų tarpe yra žmonių, kurie su

Kankini Gen. K. Ladyga Prisimenant

POVILAS DIRKIS

Švenčiant lapkričio 23-ją — Lietuvos kariuomenės atkūrimo dieną, reikia prisiminti mūsų karius, kurie ją sukūrė. Vienas iš tokių yra Sibiro tundraje nukankintas gen. Kazys Ladyga. Jeigu būtų gyvas — šiomet būtų šventės 75 metų amžiaus sukaktį.

Kazys Ladyga buvo gimęs 1893 m. gruodžio 25 d. Iškonių kaime, Vabalninko valsč. Mokėsi Vabalninko pradžios mokykloje, Paulovskio gimnazijoje Vilniuje ir Vilniaus karo mokykloje. Baigęs karo mokyklą paskirtas į rusų kariuomenės pulką. Mūšiuose buvo 3 kartus sužeistas.

Į Lietuvos kariuomenę kaip savanoris įstojo 1918 m. gale ir buvo paskirtas 1 p. pulko bataliono vadu. Pulko vadui karin. A. Juozapavičiui žuvus jo vietą užėmė Kazys Ladyga. 1919 m. sėkmingai vadovavo Daugų ir Kurklių operacijoms, o tais pat metais birž. 2 d. iš bolševikų atsiėmė jų užimtą Uteną, po to išvyko rusus iš Zarasų. Po šių kautynių operacijų paskirtas brigados, o netrukus ir I divizijos vadu.

Radviliškio operacijų metu prieš bermontininkus Ladyga paskirtas šio fronto vadu; 1920 m. paskirtas armijos vadu, vadovavo žygiui į Vilnių, kovėsi su lenkais prie Seinų bei Augustavo miškuose. Čia Lietuvos kariuomenei nukentėjus nuo netikėtų lenkų puolimų, Ladyga atsisakė nuo kariuomenės vado pareigų; buvo paskirtas IV divizijos vadu. 1921 m. išvyko į Šveicariją eiti aukštųjų karo mokslų, o po metų persikėlė į Prahos karo akademiją. 1924 m., grįžęs į Lietuvą, paskirtas II divizijos vadu. 1925 m. paskirtas vyr. štabo viršininku ir

okupantu kolaboruoja ir rūpinasi jo veiklą atstatyti. Padėkite. Informuokite ministerį ir vyriausybę. Reikalaukite mūsų kariuomenės pagalbą. Aš manau, kad ir Kbely aerodromas užimtas. — Policijos šefas atsakė. — «Mielas drauge, prieš kelias minutes mes sužinojome; kad sovietų, vengrų, lenkų, bulgarų ir rytų vokečių kariuomenės daliniai peržengė mūsų sienas ir užima kraštą. Vyriausybė posėdžiauja, laukiame įsakymų. Draugas Dubčekas kalbasi su Maskva. Niekas mūsų neinformavo, kas įvyko. Mūsų atsakymas — laukti».

RUSAI PLĖSĖ VISKĄ

Tą pačią akimirą direktorius išgirdo, kad durų ir langų stiklai byra: rusų kareiviai veržėsi į pastatus. Greitai jie buvo kontoroje. Pradėjo plėšimo darbus. Jie rinko ir krovėsi į kišenes viską ką tik rado, ėmėsi su savimi rašomąsias ir skaičiavimo mašinas. Kareiviai džiūgavo kaip vaikai, užmiršdami galimą pavojų. Greit jie buvo kantino-

pakeitas į generolas, 1926 m. pabaigoje paskirtas II karo apygardos vadu. O 1927 m., išėjo į atsargą ir apsigyveno savo ūky Gulbinėnuose. 1938-39 m. dirbo karo muziejuje, nagrinėdamas Lietuvos laisvės kovas. Surinko daug medžiagos ir paruošė kai kurių kautynių aprašymus.

1940 m., rusams užėmus Lietuvą, buvo suimtas savo ūkyje (Gulbinėnuose); stiprių sargybų apsuptas, nuvežtas į Panevėžio kalėjimą, kur buvo laikomas ligi 1941 m. birželio mėn. Buvo tardomas ir kaltinamas 1919 m. vadovavęs prieš rusus kariavusiai Lietuvos kariuomenei. Šio fakto rusai nepamiršo. Nuteistas mirties bausme. Egzekucija įvykdyta Jakutijoje 1941.X.29 trimis šūviais į galvą.

Šių eilučių autorius velionį pažinojo dar iš Vilniaus gimnazijos laikų, drauge su kitais, organizavo ateitininkus. Tada buvo didelės energijos ir nemažesnio ryžto lietuvis, katalikas, kovotojas. Šie būdingi bruožai jame išliko visą gyvenimą.

Bendradarbiavo spaudoje, parašė keletą karinių studijų. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Vyčio Kryžiaus I rūšies laipanio ordinu. Buvo vedęs S. Paliulytę, žinomą visuomenininkę atkė, buvusią Lietuvos seimo narę.

Bolševikai a.a. Kazį Ladygą nužudė, nepalikdami ir kapo žymės. Tačiau jo šviesaus atminimo mūmyse nesunaikino. Tautos akyse ir atmintyje jis liks šviesus karžygis, savo krašto; tautos ir valstybės gynėjas.

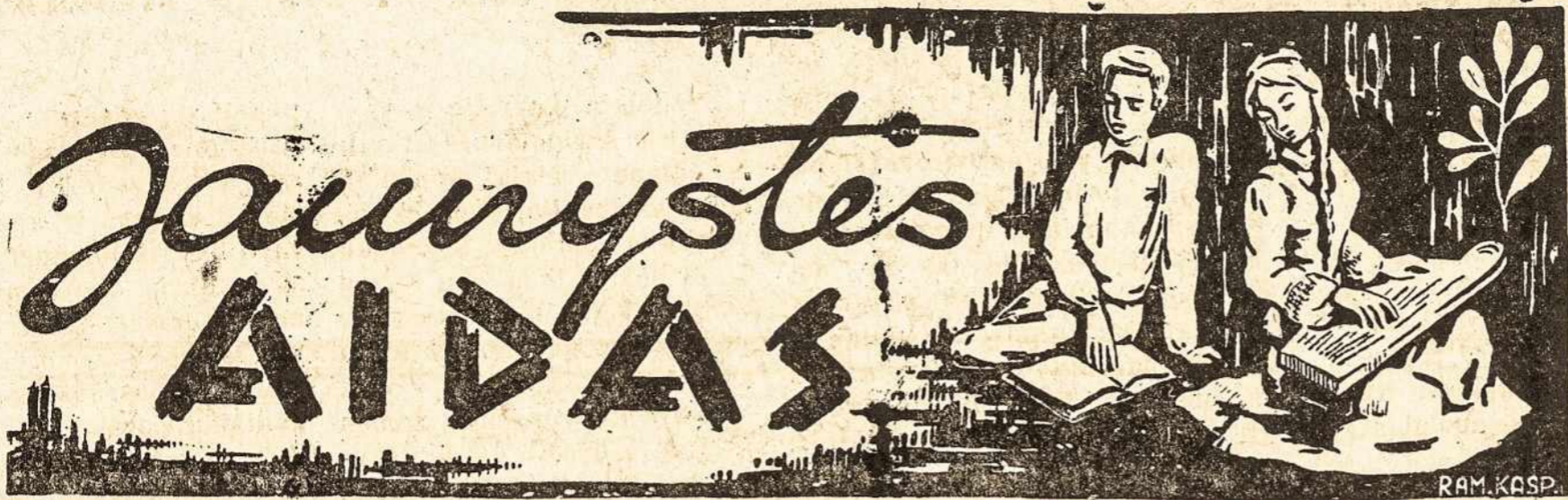
je, kur buvo dideli degtinės, konjako, cigarečių, cigarų, kvėpalų ir kt. dalykų išteklių. Rusai pradėjo naują gyvenimą, kokio nebuvo matę nuo II pasaulinio karo pabaigos.

Tačiau Velino paslapties jie ieškojo ištisas tris paras. Pagaliau vienas aukštas rusų karininkas įžengė į aerodromą direktoriaus kabinetą ir paklausė, ar jis rusiškai kalbą — Taip, atsakė direktorius. — 1925 m. ra donajai armijai išvadavus mūsų tėvynę, padėkos ženklau aš išmokau rusiškai. Aš pa nilau jūsų kraštą ir žmones. Tačiau...»

„Rusų karininkas liepė sušaukti aerodromo tarnautojus. Bet tai nelengva buvo padaryti, nes garsiakalbis drauge su Velinu neveikė. Kai pagaliau susirinko, jiems buvo pasakyta: «Tuo tarpu esat mums nereikalingi. Paleidžiame atostogų. Aerodromą mes patys tvarkysim». Tarnautojai išsiskirstė ir pasiekė automobilių pastatymo aikštę. Deja, savo mašinų neberado: jomis buvo nuvažiavę rusai.

Jaunystės AIDAS

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĒVYNEI

TEN BUVAU...

Plumpt ant stalo SKAUTŲ AIDAS, iš USA. Septintasis šių metų numeris. Pastorėjęs. Visas skirtas aprašyti ir nuotraukomis (virš šimto!) atvaizduoti praėjusią vasarą Michigano valstijoje surengtai 50 metų jubiliejinę Lietuvos Skautijos stovyklą.

Sklaidau puslapius... Stebiu nuotraukas... Už kliūva už akies ir viena kita rašto eilutė... Ir pa mažėle dingsta redakcijos kambarelis... tsiduriu žaliuosiuose miškeliuose, kalneliuose, tarp ežerų ežerėlių, pievų ir regiu, regiu regiu būrius uniformuoto jaunimėlio... Šimtus, šimtus! ir girdžiu lietuvišką žodį dainą skambant... Nejaugi aš Lietuvoje? Ar tai sapnas, ar tikrovė?

Nei sapnas, nei tikrovė. Tik mano svajinga vaizduotė išsiveržė iš rankų ir nuskrido į garsiąją Rako stovyklą.

Jaunimėlis jau seniai išvažinėjęs po Amerikos, Kanados, ir kitų kraštų miestus Čia belikę tik jo įspausti pėdsakai. Jų juoką, dainą ir širdžių bangavimus senos pušys ir lapų nebeteikę, šaltyje drebėdami medžiai silpnai švelnučiu aldu tebekartoja...

Vaikštau po jaunimo statytas pilis, iškilmingus vartus, praeinu lietuviškus kryžius, Aplankau Vilnių, Kauną, Trakus, Klaipėdą... Regiu žygiuojančias parados žingsniu dukes ir žemaites; aukštaites ir suvalkietes; regiu brolius skautus, jūrininkus, «orininkus», vilkiukus ir paukštytes... Visi turėję savo rajonus. Visi lenktyniavę, kas gražiau imantriau pastatys ir išpuoš savąjį rajoną... Visur būta gražios tvarkos. Viskas ir palikta tvarkoje...

Saulutei nėrus į miškų tankumynus, regiu liepsnojančius laužus lauželius ir aplink juos tą jaunimėlį, dainuojantį, šokantį, vaidinaantį, minintį, svajojantį. Didžiojoje aikštėje tūkstantinės minios parado dieną stebi, žavisi savo, banga po bangos, žygiuojančiu jaunimu. Regiu ašaras riedant net senų veteranų skruostais, o akyse žaižaruojant pasidžiavimo liepsnelės ir kurgi tu, žmogau, nesidžiausosi, kur nesidžiaugsi, regėdamas mūsų jaunimėlio sukurtą gražų Lietuvos kampelį, su tokia daugybe šventų, kilnių prisiminimų! Ak, tie šimtai jaunimėlio, nuo šešiametčių iki studentijos, sugebėjo net miške kurti lietuviško gyvenimo aplinką, sugebėjo dirbti, žaisti, lietuvių tautos meile liepsnoti. Ir tai svetur, nors ir po labai svetingu dangumi! Jie nepasimetė, neprarado savigarbos, jie žino, kas esą, ir kas bus, žino, kam gyvena, dirba, mokosi: «Tau, Tėvyne, mūsų jėgos!».

Didelį skruzdelyną suneša mažosios skruzdėlės, šapelį po šapelio, ir tą didžiulę stovyklą, ir tuos šimtus jaunimo čia sujungė mažieji skilčių vienetai. Po kelis vilkiukus, po keletą paukštyčių, globojamų mylinčių sesių vyresniųjų skautų ir skaučių, savaitės, metai po metų, šimtai ir tūkstančiai valandų darbėlių, žaidimų, pasilaukimo, ir meilės suliejo tą masę į darnią šeimą. Ir štai ta didžiulė šeima čia gyvena, dirba, džiaugiasi gero laikrodžio tikslumu!

Elektroniniai smegenys neapskaičiuotų, kiek čia mūsų jaunimėlis patyrė džiaugsmo, kiek laimės prisigėrė jaunos širdys... Viena, tačiau, galima drąsiai įspėti: kai ir po kitų 50 metų dar bus lietuviško skautų jaunimo, kai bus dar lietuviški šeimyniškai gyvenantys, kai bus kas ir toliau sie

«Aušros» choro altai. Iš kairės: O. Stankūnaitė, V. Simonavičienė, R. Mikuckytė, B. Matelionytė, O. Stankevičienė, M. Braslauskaitė.

lojasi lietuviškais reikalais, kai bus dar kelintos kartos svetur užaugusių, kalbančių lietuviškai, prie to bus žymiai prisidėjusi ši jubiliejinė mūsų Skautijos stovykla.

Storo ažuolo atsirėmęs galvoju: nepaisant visų tavo silpnėlių bei išsišokimų, nepaisant visų tavo trūkumų, trūkumėlių, dėl kurių mes kartais labai padėjome, tu, lietuviškasis mūsų skautų jaunime, esi mūsų garbė, mūsų džiaugsmas, mūsų pasididžiavimas! Tu jau dabar kovoji ir laimi didelę laisvės kovą mūsų tautai! Tu iš visų pusių apsuptas svetimųjų jūros, jos bangų skalaujamas, jos sirenų viliojamas, tu eini tiesiu lietuvišku keliu. Tu neleidi jokioms svetimybėms pavergti savo lietuviškos širdies. Tu nepažaboji savo liežuviu tik vienos kurios, kad ir pasaulinės kalbos žašlais. Tavo liežuvis laisvas kalbėti ir lietuviškai, ir angliškai, ir vokiškai, o kai reiks tai gal ir mėnuikiškai. Tu tuo didžiuojies. Tai tavo laisvės dalis. Iki tu šitaip galvosi, tol šiuose miškuose nenutils aidėjusi lietuviška daina ir kalba, tol ir jūsų gražių modernių namų pastogėse lietuviškas žodis šventai, pagarbiai skambės...»

Didelis, juodas, garsus liudėsio debesys pagavo mane ir nutrenkė Brazilijos lietuvių gyvenimo tikrovėn, kur nebėr ne tik tūkstančių ar šimtų, bet nebėr nei keleto dešimčių tokio gyvo ir žvalaus, tokio sąmoningo lietuviško jaunimo... Į viso pasaulio lietuviškojo jaunimo gretas mūsų jaunimas nebesijungia, nebežygiuoja koja kojoni. Nesijungia į joias gretas. Jis kažkur dinga, ištirpo... Ištirpo, net nė žymesnio ženklo nepalikdamas, kad jo čia būta... Ir kad jis buvo šis tas.

O gal aš klystu? Gal apjau ir nebematau nors ir labai storus akinius dėviu? Gal mūsų jaunimas virto pasakiškuoju paparčio žiedu, kurs klesti tik tamsią naktį ir giliose gūdžiose giriose, kur niekada neįsiskverbta saulės spindulys nei gaidžio balsas? Ar atsiras koks drąsuolis ar drąsuolė, kurs išdrįs eiti tavęs įieškoti, ir radęs, parneš, kaip brangų turtą į mūsų šeimą? Su kokiomis raganomis, su kokiais velniais, žvėrimis ir baidyklėmis tektų tam drąsuoliui kovoti, jei jis užsispirtų tokianeišmintingam žygin leisti, kurią nors Švento Jono naktį?

Kas tą mislę įmišs? Gal tik Dėdė Juozas? Tokių klausukų pilna galva užsiverčiau

paskutinį SKAUTŲ AIDO pusapį, džiaugdamasis, kad ir aš ten buvau, nors tik atminimų šešėliais ir jaunimo smėlinimintomis pėdomis pasidžiaugiau...

Jonas.

IŠ SKAUTŲ STOVYKLOS JUOKŲ KREPSIO

Bendrijos stovykloje susitiko du, dar nuo Lietuvos laikų nesimatę skautininkai ir dalijasi įspūdžiais:

— Ar išsipildė kuris nors tavo jaunystės troškimų?

— Taip! Kai mama šuku-

davo man plaukus, aš norėjau kad jų visai neturėčiau.

Supykęs vadovas oro skautų rajone:

— Tu man primeni lėktuvą!

Oro skautas: — Kodėl?

— Esi visai nenaudingas žemėj!

Komendantas tyrinėja kažkurį brolių skautų iškirstą išdaigą. Apklausinėja vieną brolių:

— Sakai, kad buvai 100 metrų nuo tos vietos, kur įvyko peštyvės. O kaip paaiškinsi, kad taip tol galėjai gerai matyti?

— Broli komandante, kai aš atsikeliu iš ryto, matau saulę, o ji yra už 93-jų milijonų mylių nuo žemės.

— Kai užaugsiu, išrasiu tokį daiktą, kad žmonės galėtų matyti kiaurai per sieną.

— Toke daiktas jau išrastas.

— Kaip jis atrodo?

— Langas.

Vilkiukų religinio pašnekėsio metu dvasios vadovas klausia:

— Ką reikia daryti, kad patektum į dangų?

— Numirti

Kada Temperamentas Išryškėja

ST. YLA

Ar tavo pirmaujantis temperamentas, kurį nūnai turi, pasiliks visą laiką? Anaiptol! Jei dabar esi pasyvi, po kiek laiko gali suaktyvėti. Jei šiuo metu jauties pasmarki, tai po kiek laiko tikriausiai pasidarysi ramesnė ir saikesnė. Priklaus nuo to, kur gyvenai, ir nuo tavęs, kiek vienus bruožus stiprinsi, o kitus silpninsi.

Sakykim, šiuo metu esi melankoliškas. Jauti dažną liudėsį, turi didelių abejonių, išgyveni skaudžius nusivylimus tėvais, mokytojais. Šis bruožas gal dėl to sustiprėjo, kad namie yra nesantaika, mokykloj nesiseka, o šiaip trūksta gerų draugų. Ivairių gali būti dalykų, kurie stiprina tavo melancholiškumą. Bet pamatysi, pasikeis sąlygos, — rasi gerų draugų, atsigaus sveikata, pradės sektis mokslas, reikštis talentai. Tada atsisiras noras dirbti, o gal ir kiti trauks tave į vieną ar kitą veiklą. Staiga pajusi, kad daraisi lyg kitas žmogus — veikli, judri, pilna visokių sumanymų. Kiti gal net pasakys:

— Žiūrėk, kaip ji pasikeitė, nebegalima net pažinti!

Iš tikrų tu nepasikeitai, bet atsirado proga vystyti kitus bruožus. Šiuos bruožus tu turėjai, bet jais nesidomėjai. Dabar, susiduriant su aktyvesne aplinka, jie ėmė reikštis. Žiūrėk, kaip jie reiškiasi!

Choleriškas aktyvumas paprastai būna aštrus, kampuotas. Jam trūksta brandumo, svorio, minties. Bet tavo aktyvumas negali ir negalės toks būti: jį švelnins gerieji melancholiškieji bruožai, — apsimastymas, sveika savęs kritika, atsargumas.

(pabaiga 5 pusl.)

(pabaiga iš 4 pusl.)

Po kiek laiko gal išeis į priekį dar vienas — tretysis tavo temperamento bruožas, sakykim, sangviniškasis. Sangviniškumas tuo yra geras, kad įneša lengvumo, grakštumo į sunkų melancholiko minties pasaulį ir sušvelnina aštrią choleriko veiklos formą.

Su tais trimis prigimtiniais būdo ataudais tu gali pasidaryti labai įdomi mergaitė — veikli, draugiška, giedri, ir kartu galvojanti. Kad šito pasiektum, truputį pastangų ir geros kultūringos aplinkos. Nesibaigink žmonių, nes tau jų reikia — būtinai!

(Iš «Moderni mergaitė»)

VLADAS JURGUTIS. Daug metų dainuojąs Municipal chore tenoru, mielai ir uoliai talkininkauja «Aušros» chorui nuo pat jo įsikūrimo. Jo išlavintas balsas ir eilės metų patyrimas yra stipri parama jaunam «Aušros» chorui. Ačiū, mielas Vladas! Jį pamatysite dainuojanti gruodžio 15 dienos koncerte.

NEPAPISISEKĖ ATSPĖTI

Turėjo amerikietis New York'e krautuvėlę. Sėdėjo joje, niekur nesirodė, ir viskas buvo gerai. Bet kažkaip jam staiga pradėjo sektis. Tada jau teko dažniau pavažiuoti, susitikti daug žmonių. Tik viena bėda su juo buvo ta, kad jis nepajėgdavo atpažinti žmonių išveidų.

Metus su reikalais visur išsitrankęs, jis grįžo į New Yorką. Susitiko kartą žmogų, kuris atrodė labai pažįstamas.

— Ar mes ne Miamoje buvome susitikę? — paklausė jis.

— Aš niekad ten nebuvau. Dabar atsimenu: kartu

buvome Belmonto arklių lenktynėse.
— Aš niekad nebuvau lenktynėse.
— Tai Los Angeles buvom kartu?

— Nustok spėliojęs, — tarė tas sutiktasis. — Aš gi tavo brolis Juozas.

LAIKU IŠPĖJO

Vyras nusipirko naują automobilį, įsisodino žmoną ir astuonmetį sūnų ir išvažiavo pasivažinėti. Jau išvažiudamas jis jautė, kad nesusilaukys ir bandys pavažiuoti greičiau, negu leidžiama. Tai sūnų jis pasodino užpakalinėje sėdinėje ir pasakė:

— Sūneli, jei tik pamatysi motociklu važiuojantį vyrą mėlyna uniforma, tai tuoj pasakyk man.

Iš tiesų jis išvažiavęs gražiai paspaudė. Greičio rodyklė jau rodė 80, kai sūnus pabaksnojo jam į petį, pranešdamas:

— Tėveli, jau atvažiavo tas ponas, kurio tamsta laukei.

Pusė «Aušros» Choro sopranų. Iš kairės: L. Bajorinienė, A. Ghisellini, A. Šepetauskienė ir O. M. Sakalauskaitė. Visi susopranus išgirsite koncerte gruodžio 15 d.

Čekoslovakijos pramonės paroda rugsėjo 5—17 dienomis įvyko Vilniuje. Vilniečiams buvo parodyta medicinos aparatūra, kurią dabar gamina Čekoslovakija. Iš viso bus išstatyta 150 eksponatų, jų tarpe aparatas dantims be skausmo grežti. Čekai šios rūšies savo gaminius siunčia į 60 pasaulio kraštų; tačiau didžiausią jų dalį pusvelčiui nuperka rusai; sudėtingų aparatų jų pramonė ne įstengia pati pasigaminti.

Dėmėtieji elniai šiuo metu laikosi Dubravos, Pravieniškių, Rumšiškių, Burčakų ir kt. miškuose. Kai kuriose vietose jie ganosi drauge su savo giminaičiais briedžiais. 1954 m. dėmėtųjų elnių buvo 24, o dabar jų skaičius išaugo ligi 70. Kiekvinais metais elniams nupiaustomi pantaj (naujai išaugę, dar nesubrendę, padengti oda ragai). Jie džiovinami, konservuojami; iš jų gamina pantokrinių — aukštai vertinamą vaistą.

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIS NINTELI PIETŲ AMERIKON SAVAITRAŠTI «MŪSŲ LIETUVA»

ĮSIDĖMĖTINI ADRESAI LIETUVOS ATSTOVYBES URUGUAY, MONTEVIDEO: p. Anatol. Grišonas, Ciudad de Paris 5836, Tel. 50-2180. Veikia kasdien prieš piet.

LIETUVIŲ BAŽNYČIA VILA ZELINA: Rua Inacio ir Av Zelina, Mons. Pie Ragažinkas, Tel. 63-5975.

Šv. Juozapo Vyrų Brolijos Pirmininkas p. Juozas Mateionis, Rua Iatai, 150 — Casa Verde, Tel. 51-4011,

TĖVAI JĖZUITAI: Rua Lituania, 67, Mooka — Tel. 92-2262

LIETUVIŲ SAJUNGA BRAZILIJOS — Pirmininkas p. Aleksandras Bumblis, Rua Gen. Fonseca Teles, 606 Tel. 81-6423.

Iždininkas p. **JORGE GARÇA**, Rua Oratorio, 3093, Alto da Mooca.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS S. PAULY:

V. ANASTAGIO, Rua Camacan, 625 — trečiadieniais 18,30 val.

MOOCA, Rua Lituania, 67 šeštadieniais 14 val.

LIETUVIAMS PAMALDOS LAIKOMOS

V. Zelina parapijoje kasdieną ir kiekvieną sekmadienį kaip iki šiol

Mooca r. Lituania, 67 Lietuvių Namų koplyčioje:

Sekmadieniais ir šventadieniais 8,00 ir 17,00 val. Darbdienomis 7 ir 7,30 val., arba atskirai susitarus dėl laikų kai turimos metinės ar 7 d mišios.

Išpažintys čia klausomai kasdieną prieš mišias,

Pirmą mėnesio sekmadienį Parque das Nações 10 val. V. Carolina 15 val., Casa Verde, 17,15 val.

Antrą: Jaçana klierikų kopl. 8,30 val. Bom Retire, 10 val. Utinga 16,30 val.,

Trečią: Agua Rasa 8,30 val., Moinho Velho 11,30 val., Lapa 16,30 val.,

Paskutinį: Vila Anastacio 8,30 val., Vila Bonilha 11,15 val. V. Prudente 18 val.

RIO DE JANEIRO

Lietuvių radio valandėlė «A voz da Lituania» yra transliuojama KETVIRTADIENIAIS 18 val. 40 min.

Štai AUŠROS choro pirmininkas JONA BAJORINAS. Tiek jis, tiek žmona yra nuostabiūs niekaip nepailtą lietuviškos dainos mylėtojai. Gyvena toli, prie Sante André, o tik labai labai retai kada jų nera repeticijose, net lietuvi lyjant atvyksta! Jis mėgsta vaidinti ir pats kombinauja rašo scenai, vaizdelius. Baisiojo birželio dramoje jis vaidina kaimo išminčiaus rolę.

Stasys Lapienis
naujose patalpose parduoda įvairias statybos medžiagas bei visokius namų reikmenis.
Naujasis adresas:
DEPOSITO PARATODOS
Avenida Sapopemba, 5761, V. Guarani

PIGI IR GERA KOKYBĖ!
Česlovas Jakiunas
Parduoda ilgam išsimokėjimui raštinėms, krautuvėms ir kitiems tikslams rašomas, skaičiavimo, kasos registravimo mašinas (registradoras), su fabriko garantija vieniems metams.
Raštinė: Rua Newton Prado, 686, Tel. 52-2289, S. Paulo Tautiečiams didelė nuolaida.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRON vyriškų rūbų
SIUVYKLOJE LAURO
Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294 São Paulo
Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui / teikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

ALEKSAS KALINAUSKAS
Advokatas
atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskitis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.
Rezidencija: R. Joaquim Piza, 204 Tel. 31-2548
Raštinė: 15 de Novembro, 244 4.o - Sala 19 - Tel. 37-0324 no 14,00 iki 18,00 val.

JONAS JAKUTIS
RUA COSTA BARROS, 352
TEL. 63-3285 — VILA ALPINA
Turi įvairiausių statybos medžiagų, geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių.
Lietuviai pirkim pas lietuvius!

VIENINTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA
IRMAOS CARRIERI LTDA.
Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, sitikinkite ir visados naudokite!
Rua Dine Bueno, 643
Telefonas: 220-1748, 220-1751 e 220-1752
Caixa Postal 3967 — S Æ O P A U L O

VAIDINIMAS-KONCERTAS GRUODŽIO 15 MOKOJE

RUA LITUANIA, 67 — MOÓCA — SÃO PAULO, 13

V. Zelina

TRADICINI NAUJŲ METŲ
SUTIKIMĄ

Kaip visais, taip ir šiais metais ruošia Liet. Kat. Bendruomenės Choras, gimnazijos salėje, Vila Zelinoje. Lietuviškoji visuomenė kviečiama atvykti į Naujų Metų sutikimą. Pakvietimus ir staliukus reikia iš anksto įsigyti pas choro valdybos narius.

Šį sekmadienį, gruodžio 8 d., 10 val. Liet. Kat. Bendruomenės choras yra pakviestas į General Motors klubo patalpas, São Caetano do Sul, dainuoti ir tautinių šokių šokti. S. Caetano ir apylinkės lietuviai pasinaudokite proga pasiklausyti lietuviškų dainų ir pamatyti tautinius šokius.

Mirė lapkričio mėn. 29 d. Vila Zelinoje Vladas Grigulis, 62 m. amžiaus. Nuliudime paliko žmoną, sūnų dukterį. Septintos dienos mišios bus 7 d. gruodžio 19 val. Vila Zelinoje.

Gruodžio mėn. 4 d. Vila Zelinoje mirė Jonas Rutkauskas, 61 m. amžiaus, gimęs Amerikoje; Lietuvoj kurį laiką gyvenęs Gižų valsč., Vilkaviškio apskr. Nuliudime paliko žmoną, sūnus, dukteris, brolius.

Septintos dienos mišios bus 9 d. gruodžio 19,30 val. Vila Zelinoje.

Gruodžio 7 d. atvyksta iš JAV Seselė M, Julia, viena

iš pirmųjų penkių seselių atvykusių Brazilijon, mokyklos gimnazijos ir escola normal organizatorė bei pirmoji direktorė.

Gruodžio 1 d. Zelinos jaunimo namuose Bendruomenės choras atšventė Šv. Cecilijos šventę jaukiu pobūviu. Pasivaišinta, padainuota.

Mooca

Kitą sekmadienį, gruodžio 15 d. Rua Lituania, 67, 17 val. mišių nebus, nes tuo metu vyks vaidinimas-koncertas. Mišios čia bus tik 8 val. ryte.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA pasiuntė Jo Eksc. vysk. V. Brizgiui šimto dolerių auką AUŠROS VARTŲ šventovei Romoje, Šv. Petro bazilikoje įrengti. Kas nori tenai savo vardą pavarde įamžinti, gali dar prisidėti su savo auka. Parapijos kunigai mielai tarpininkaus pinigams persiųsti.

JO EM. KARDINOLAS AGNELO ROSSI praėjusį sekmadienį atlaikė mišias už taiką ir tautų susibroliavimą Nossa Senhora da Paz bažnyčioje. Nors lietus gausiai lijo, bet erdvi bažnyčia buvo artipildinė įvairių tautų. Aukojimo metu dešimties tautų atstovai — jaunimas nešė karakteringas dovanas, kurias Jo Eminencija priėmė. Lietuvių vardu labai gražią iš Lietu-

Jaunus ir senus, linksmus ir liudinčius, sveikus ir su ilgėlėm kovojančius — visus, visus kviečiame š. m. 15 dieną, ateiti lygiai 15 valandą į Mookos dr. V. Kudirkos rūmes. Čia «Aušros» choro dainų žavimi, gražaus vaidinimo bežifurėdami padidinsite savo džiaugsmą, pamiršite savo bėdas, ligas, pagyvėnsite maloniame svajonių pasaulyje ir grįšite namo nejausdami žemės po kojom!

Visi visi sekmadienį, gruodžio 15 į koncertą vaidinimą! Rengejai

vos atvežta spalvota staliukui užtiesalėlį nešė Vesyliutė ir Antanas Aleknavičius. Virš dešimties jaunuolių tautiniuose rūbuse sėdėjo pirmuose suoluose. T. J. Bružikas drauge su kitais 9 tautų kunigais koncelebravo šv. Mišias su Jo Em. Kardinolu. «Tėve mūsų» kalbėjo kiekviena tauta savo kalba, ir kiekvienas kunigas savo kalba tarė paskutinius žodžius: «Auką baigta, eikite į ramybėję».

Būreliui jaunimo Tėvų Jėzuitų vienuolyne sekmadienį parodyti du filmai: Linkolno biografija ir satelitų parengimas bei iššovimas į erdves.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI:

Gerb. Dr. E. Draugeliui: Tamstos atsiųstąjį redakcijai ATVIRĄ LAIŠKĄ negalime spaudinti, nes pridėjote vieną žodį: «KONFIDENCIALIAI», ir jį pabraukėte.

UŽSIMOKĖJO UŽ «M. L.»

Pranas Griškonis 12 ncr., N. N. 20 ncr., Antanas Petkevičius 15 ncr., Juozas Adaškevičius, Ana Paragis 12 ncr., Mikas Talelis 10 ncr., Jonas Dimša 1969 metams 25 ncr, ir 60 ncr. kaip Garbės Leidėjas. ML administracija visiems dėkoja.

LANKYMAS NAMŲ. Prieškalėdinis lietuviškų šeimų lan

kymas Asmeninė. Šv. Kazimiero parapijoj vyksta Mookos, Tucuruvi ir Santa Ana apylinkėse.

MŪSŲ SVEIKINIMAI SUKAKTUVININKAMS

Gimtadienį švenčia gruodžio Joną Šepetauską, Teofilę Labukienę gr. 9., Vytautą Tamošauską gr. 10., Ona Šlepietienę gr. 11, Ona Stačkienę gr. 11, Aleksandrą Keršį gr. 12, Joną Buragą gr. 12, Elena Šimonytę gr. 13.

IDOMIAI VYKĖS PIKNIKAS

Apie jį vionas jame dalyvaavusių — Tamošius — taip pasakoja — Sužinojęs kad lapkr. 24 yra Šv. Juozapo Vyrų Vyrų Brolijos organizuojamas piknikas į Praia Grande, sakau, važiuosiu ir aš. Tai va, išigijau passagem ir iš vakaro susikroviau į maišelį visus reikmenis.

Rytmeti bėgte išbėgau i onibą. Gražu net pasidarė, kai žmonės pradėjo riaktis — visi pažistami, linksmi. Pamatęs vieną ateinant su smuiku, supratau, kad bus orkestras šokiams. Tuoj pasižiūrėjau, ar gerus batus apsiaviau, nes iš strioko gali žmogus su šliurėm išbėgti Pagaliau sušvilpė ir mes išdundėjom.

O žmonėms ir man norisi valgyti. Ir tuo labiau, kad pasižiūrėjęs į viršų matau ties manim iš ryšulio kyšoja 5 vištų kojos Gi giliau patraukus orą į krūtinę, jauti rau-

gintų agurkų kvapą ir dar kitokių. Tik bėda, kad nuo greito važiavimo ar dėl ko kito daug kas slabsta. Tai eina daktaras su buceliu ir vyrams duoda po 150 lašų, o moterims po 50 lašų vaistų. Nors buvo macnus ir visi purtėsi, bet kai tas skystimas tik pasiekė rimties vietą, tai visas rimtumas žuvo. Pradėjom dainuoti, juoktis, šposus krėsti.

Taip ir pasiekėme jūrą. O ten jau kas kita — saulė gražiai šviečia, kaitina, vilioja. Užsimokėję už nusirengimo vietą, bėgom jūron. Bėgu ir aš iš paskos. Bet priėjęs vienas pradėjo šaukti:

— Neikite maudytis! Jūros vanduo permainytas — vanduo šaltas, nors oraš šiltas tvankus ir dar pasūdytas!

Matyt, anie vaistai buvo įvairę karščio jam. Bet mes gerai išsimaudėme iki valiai,

Paskui visi suėjom pietų. Visi susidėję maistą ant stalių dalinomės broliška maistu. Buvo ir alučio.

Kai jau buvau gerokai užsnūdęs pokaičio, kad trinktelėjo orkestrantai polkutę — iš išgąščio maniau, kad jau reikės atsiveikti su pietumis. Bet atėjęs daktaras pasakė, kad reikia vėl anų vaistų imti ir mankštą daryti.

Tai ir aš nutariau polkutę sušokti. Šokėja pasitaikė nebloga, kad ir sena. Ale bešokant man vis nelaimė pasitaiko. Vaikas, nusimušęs kojos nykštį į kumpio kaulą, nueviedė jį į saliono vidurį. Aš ant jo — ir nenorom teko pervaziuoti visas salionas — ale gulsčiom.

Po šokių vėl numaudėm, nuplovėm prakaitą. Grįžę į autobusus, važiavom namo. Na ir skambėjo gražiai «Aušros» choristų dainos ir visų keleivių dainelės. Tikrai net pagyrimo yra verti tie mūsų tautiečiai, kurie moka ir taip gražiai padainuoti, ir linksmi pašokti. Didelis ačiū visiem kurie mane vaišino, ir šokino. Didelis lietuviškas ačiū Vyrų Brolijai, suruošusiai šį pikniką. Todėl vis skaitysiu «Mūsų Lietuvą» — ar nebus vėl kada toks piknikas? Su pagarba.

Jūsų kaimynas - Tamošius.

«MŪSŲ LIETUVOS» REDAKCIJAI IR ADMINISTRACIJAI, TAIP PAT IR SÃO PAULO LIETUVIAMS JĖZUITAMS GALITE SIŪSTI LAISKUS ŠIUO ADRESU

CAIXA POSTAL 4421, S. PAULO, BRASIL.

ATSKIRO NUMERIO KAINA 0,20

DR. ANTONIO SIAULYS
C. R. M. 10.647
Cirurgião da Santa Casa de São Paulo
Medico da Cruzada Pro-Infancia
Especialista em Obstetricia pela Maternidade de S. Paulo
Clinica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras
Partos — Operações
Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas
Jonsultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576
Mooca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada
DR. JONAS NICIPORCIUKAS
Cirurgião Dentista
p/ Universidade de São Paulo
RAIOS X
Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1206,
Vila Prudente, Tel. 63-5352

Dr. Victor Pedro Saulytis
Cirurgião dentista pela Universidade S. Paulo
C. R. O. S. P. Nr. 727
Clinica de adultos e crianças Fluor — RX —
Alta rotação.
Endodontia e ortodontia movel (ortopedia),
Taisomi kanalai ir kreivi dantys.
Rua França Carvalho, 121, Moóca,
Arti Dr. Vinco Kudirkos mokyklos rūmų.

LIETUVĖ ADVOKATĖ
IRENA GRITĖNAS—SPINA praneša savo tautiečiams, kad ji priima klientus savo raštinėje, esančioje Largo 7 de Setembro, 52 6º andar, sala 607 (priešais Forum), nuo 16 iki 18 val.
Taip pat ji kviečia įsirašyti į steigiamą juridinę organizaciją "Lietuva", kurios nariai už mažą mėnesinį mokėsnį gauna šias lengvatas: 1) konsultas dovanai, 2) taip pat visos informacijos ir laatsinkymai, 3) juridinė orientacija ir 4) už specialią kainą daromi inventarai, iškraustymai ir nejudomų turtų administravimai.